

Sygn. akt VIII U 285/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Kamila Niemczyk

po rozpoznaniu w dniu 15 kwietnia 2016 r. w Gliwicach

sprawy P. O. (O.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania P. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 12 stycznia 2015 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) SSO Grażyna Łazowska

sygn. akt. VIII U 285/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12.02.2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił P. O. prawa do emerytury w niższym wieku w oparciu o art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2015 poz. 748 z późn. zm.) z uwagi na nieudowodnienie 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach przy pracach wymienionych w wykazie A stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W odwołaniu, ubezpieczony domagał się zmiany decyzji wskazując, że pracował nieprzerwanie w zawodzie spawacza od 1978r.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej decyzji.

W toku postępowania ubezpieczony przedłożył 3 świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych, na podstawie których organ rentowy uwzględnił mu do stażu szczególnego 7 lat, 2 miesiące i 27 dni.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony ukończył 60 rok życia w dniu (...) legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999r. ponad 25-letnim okresem składkowym i nieskładkowym, nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

Organ rentowy zaliczył ubezpieczonemu do okresu pracy w warunkach szczególnych zatrudnienie :

- od 26.08.1977r. do 24.06.1981r. w (...) SA,

- od 14.10.1983r. do 30.09.1986r. w (...) Usługowej Spółdzielni Pracy w G.,

- od 07.10.1986r. do 14.03.1987r. w Ośrodku (...) w G.

w łącznym wymiarze 7 lat, 2 miesięcy i 27 dni.

Nadto ubezpieczony był zatrudniony:

1) od 1.09.1970r. do 30.04.1977r. w Fabryce (...) w B. jako ślusarz,

2) **od 30.09.1981r. do 30.09.1983r. – 2 lata** w (...) Zakładach (...) na stanowisku spawacza. Zakład produkował m.in. grzejniki wody, przyczepy, kule inwalidzkie, wózki zakupowe. Ubezpieczony pracował tam w wydziale spawalniczym, wykonując tylko prace spawalnicze.

3) **od 18.03.1987r. do 31.08.1990r. – 3 lata 5 miesięcy 12 dni** w Zakładzie (...) w G. na stanowisku spawacza-hydraulika. Zakład ten od 1983r. świadczy usługi dla jednego przedsiębiorstwa, które polegają na utrzymaniu sprawności sieci c.o., gazu, wody, sprężonego powietrza itp. Głównie są to prace polegające na konserwacji i naprawie. Każdy z pracowników wykonuje różne prace w zależności od potrzeb. Zimą jest okres przestoju i usługi są świadczone na zasadzie dyżurów. Z uwagi na charakter pracy nie było możliwości by ubezpieczony pracował w pełnym wymiarze czasu jako spawacz. Ubezpieczony oprócz prac spawalniczych wykonywał również prace hydrauliczne i monterskie / naprawy spłuczek, montaż instalacji sanitarnych, czyszczenie kanalizacji/.

4) od 15.01.1990r. do 4.02.1991r. w firmie "Produkcja kotłów centralnego ogrzewania" w P., przy czym w przedłożonym przez ubezpieczonego zaświadczeniu nie ma informacji o zajmowanym stanowisku pracy,

5) **od 10.02.1991r. do 31.03.1995r. - 4 lata 1 mc 20 dni** w Zakładzie (...) na stanowisku ślusarza-spawacza. Stanowisko to zostało wymienione zarówno w umowie o pracę jak i świadectwie pracy. W okresie tym ubezpieczony korzystał z urlopu bezpłatnego w maju 1992r. przez 15 dni, oraz był nieobecny w pracy bez podania przyczyny od 30.03. do 8.04.1993r. – 10 dni, od 17 do 31.01. 1995r. – 15 dni. Ubezpieczony złożył do akt pismo bez daty [k.32], w którym wskazano, że w tym czasie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu prace spawalnicze. Na wezwanie Sądu, C. T. podał, że ubezpieczony był zatrudniony jako ślusarz-spawacz oraz, że nie pracował w warunkach szczególnych. Zakład zajmował się produkcją pieców gazowych.

6) od 3.04.1995r. do 18.09.1995r. (...) sp. z o.o. w G. na stanowisku spawacza /5 mc 15 dni/.

7) od 21.11.1995r. do 30.04.1997r. w firmie (...) na stanowisku spawacza / 1 rok 5 mcy 9 dni/

8) od 6.05.1997r. do 31.07.1997r. w Zakładzie (...) na stanowisku instalatora-spawacza,

9) od 22.09.1997r. do 30.01.1998r. w –B. s.c w G. na stanowisku instalatora,

10) od 13.02.1998r. do 30.04.1998r. w PT (...) sc w G. na stanowisku spawacza-ślusarza

11) od 4.05.1998r. do 31.12.1998r. w (...) sp. z o.o. w G. na stanowisku spawacza. / akta osobowe/ 7 mcy 27 dni.

W ocenie ubezpieczonego, wykonywał pracę w warunkach szczególnych jako spawacz w zakładach pracy wymienionych w punktach 2, 3 i 5. Jeśli chodzi o pozostałe okresy zatrudnienia, oświadczył, że nie będzie składał wniosków dowodowych na okoliczność wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o akta rentowe ubezpieczonego, świadectwa pracy k. 32, zeznania świadków: W. A., R. R., G. A., M. B. i jego świadectwo pracy, pism dotyczących pracy ubezpieczonego u C. T., przesłuchania ubezpieczonego.

Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka W. A., że ubezpieczony w okresie zatrudnienia u R. R. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace spawacza, bowiem stanowczo zaprzeczył temu pracodawca. Wiarygodne dla Sądu były w tym zakresie zeznania świadka R. R., który przekonywująco wyjaśnił, że z uwagi na charakter świadczonych usług nie miał i nadal nie ma potrzeby zatrudniania spawacza na cały etat, bowiem nie byłby w stanie zapewnić mu prac spawalniczych w takim wymiarze czasu pracy. Nadto w okresie zimowym jest czas przestoju, kiedy to prace świadczone są tylko na zasadach dyżuru. Każdy z pracowników wykonuje różne prace w zależności od potrzeb i tak też było z ubezpieczonym, co znalazło odzwierciedlenie w wydanym mu świadectwie pracy, gdzie wskazano, że pracował również jako hydraulik. Okoliczność, że ubezpieczony poza spawaniem wykonywał prace polegające na montażu grzejników i rur potwierdził również W. A.. Z tych przyczyn Sąd nie dał wiary zeznaniom ubezpieczonego, że u tego pracodawcy przez 95% czasu zajmował się spawaniem. Wskazać należy, że zeznania ubezpieczonego jako zainteresowanego w korzystnym rozstrzygnięciu sprawy należy oceniać z dużą ostrożnością, szczególnie gdy pozostałe dowody w sprawie [zeznania pracodawcy, treść świadectwa pracy] nie potwierdzają jednoznacznie wersji ubezpieczonego.

Podobnie Sąd nie dał wiary zeznaniom świadka G. A. i przesłuchaniu ubezpieczonego, że w okresie pracy u C. T. wykonywał tylko prace spawalnicze. Sąd miał na uwadze, że pracodawca nie wystawił ubezpieczonemu świadectwa pracy w warunkach szczególnych, a w umowie o pracę i świadectwie pracy podał, że odwołujący był zatrudniony na łączonych stanowiskach pracy, jako ślusarz-spawacz. C. T. ma aktualnie 87 lat i na wezwanie Sądu podał, że ubezpieczony nie pracował w warunkach szczególnych. Dodać trzeba, że ubezpieczony przedstawił pismo w którym podano, że u C. T. pracował stale i w pełnym wymiarze wykonując prace spawalnicze. Pismo to nie posiada daty wydania, a ubezpieczony nie umiał wyjaśnić w jakich okolicznościach i kiedy uzyskał to zaświadczenie. W konsekwencji w sprawie znajdują się dwa – w istocie sprzeczne – oświadczenia pracodawcy o charakterze prac wykonywanych przez ubezpieczonego. W tych okolicznościach niezrozumiałym i budzącym dalsze wątpliwości Sądu jest stanowisko ubezpieczonego na rozprawie w dniu 15.04.2016r., kwestionujące decyzję o dopuszczeniu dowodu z zeznań C. T.. Zdaniem Sądu, racjonalnym działaniem ubezpieczonego w takiej sytuacji byłyby wszelkie działania zmierzające do wyjaśnienia opisanych wyżej niejasności. Z tych przyczyn Sąd uznał, że zeznania świadka G. A., nie są wystarczającym dowodem na okoliczności podnoszone przez ubezpieczonego.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 w zw. z art. 32 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j Dz. U. 2015r. 748) prawo do emerytury ma ubezpieczony urodzony po dniu 31 grudnia 1948 roku, który:

- ukończył 60 lat w przypadku mężczyzny,
- udokumentował do dnia 31.12.1998r. 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, w tym co najmniej 15 lat zatrudnienia przy pracach wymienionych w wykazie A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zm.),

- nie przystąpił do OFE albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa.

Po myśli § 2 ust. 1 i 2 w/w rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

W tym miejscu wskazać należy, że w braku wyżej opisanego świadectwa pracy organ rentowy nie ma podstaw do uznania, że dany okres zatrudnienia jest okresem pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Natomiast w postępowaniu sądowym, brak świadectw pracy w szczególnych warunkach nie ma zasadniczego znaczenia. Okoliczność, że ubezpieczony świadczył pracę w warunkach szczególnych może bowiem zostać wykazana w tym postępowaniu za pomocą innych dowodów. W postępowaniu odwoławczym przed Sądem, nie obowiązują ograniczenia dowodowe występujące w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe przed organem rentowym, a Sąd może ustalić okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość jak: okresy zatrudnienia, w tym wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, za pomocą wszelkich środków dowodowych, przewidzianych w kodeksie postępowania cywilnego (por. uchwała Sądu Najwyższego z 10 marca 1984r. III UZP 6/84, uchwała Sądu Najwyższego z 21 września 1984r. III UZP 48/84, wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2006r., I UK 179/06, LEX nr 342283). Podkreślenia jednak wymaga, że to na ubezpieczonym spoczywa ciężar wykazania tych okoliczności zgodnie z regułą art. 6 kc. Natomiast zgodnie z zasadą kontrydiktoryjności obowiązującą w procesie cywilnym to strony na podstawie art. 232 kpc obowiązane są wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Oznacza to, że to strony a nie sąd, są wyłącznym dysponentem toczącego się postępowania i one ponoszą odpowiedzialność za jego wynik. Strona, która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swoich twierdzeń, ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia. Zadaniem Sądu jest rozstrzygnięcie sporu pomiędzy stronami a nie działanie na rzecz którejkolwiek z nich, bowiem w takim przypadku naraziłby się na zarzut braku bezstronności działania. Jedynie w sytuacjach szczególnych, np. nieporadności stron sąd posiada uprawnienie w zakresie dopuszczenia dowodu niewskazanego przez strony czyli z urzędu (wyłącznie na twierdzone przez strony istotne i sporne okoliczności faktyczne), gdy według jego (obiektywnej i weryfikowalnej w toku instancji) oceny zebrany w toku sprawy materiał dowodowy nie wystarcza do jej rozstrzygnięcia (por. art. 316 § 1kpc). Możliwość dopuszczenia przez sąd dowodu niewskazanego przez strony nie oznacza, że sąd obowiązany jest zastąpić własnym działaniem bezczynności strony. Jedynie w szczególnych sytuacjach procesowych o wyjątkowym charakterze sąd powinien skorzystać ze swojego uprawnienia do podjęcia inicjatywy dowodowej (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 30.01.2013r., I ACa 1172/12, LEX nr 1292720).

W rozpoznawanej sprawie, ubezpieczony wykazał świadectwami pracy wykonywanej w warunkach szczególnych okres takiej pracy w wymiarze 7 lat, 2 miesiące i 27 dni oraz dowodem ze świadectwa pracy i zeznania świadka M. B. w wymiarze 2 lat z okresu zatrudnienia w (...) Zakładach (...) na stanowisku spawacza. Zgodnie z wykazem A stanowiącym załącznik do ww. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. do prac wykonywanych w warunkach szczególnych zalicza się prace przy spawaniu i wycinaniu gazowym, elektrycznym, atomowodorowym [dział XIV, poz.12], czyli łącznie 9 lat 2 miesiące i 27 dni.

Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego, ubezpieczony pracował u wielu pracodawców. Pomijając uwzględniony już przez organ rentowy okres pracy w warunkach szczególnych oraz okres pracy w firmie (...), ubezpieczony w toku stępowania składał wnioski dowodowe na okoliczność świadczenia pracy w warunkach szczególnych jeszcze w dwóch zakładach prowadzonych przez R. R. i C. T.. Zdaniem Sądu, ubezpieczony nie sprostął w tym zakresie ciężarowi dowodowemu co zostało już wcześniej uzasadnione przy ocenie przeprowadzonych na tę okoliczność dowodów. Mając na uwadze przytoczone wyżej rozważania dotyczące możliwości prowadzenia postępowania dowodowego z urzędu, stanowisko ubezpieczonego o braku potrzeby przeprowadzeniu dowodu z zeznań świadka C. T. i Z. N. oraz, że nie

będzie zgłaszał dalszych wniosków dowodowych – **co do innych pracodawców** - Sąd nie prowadził dalszego postępowania dowodowego w sprawie. Zaznaczyć należy, że Sąd wielokrotnie w toku postępowania zobowiązywał ubezpieczonego do złożenia wniosków dowodowych na okoliczność iż posiada 15-letni okres pracy w warunkach szczególnych. Podkreślenia wymaga, że prawo do emerytury przewidziane w art. 184 ustawy emerytalnej ma charakter wyjątkowy, jest odstępstwem od ogólnej reguły dotyczącej warunków przechodzenia na emeryturę, a zatem właściwe przepisy muszą być wykładane w sposób ścisły. Niedopuszczalna jest wykładnia rozszerzająca, prowadząca w konsekwencji do wypaczenia idei, że emerytura w wieku wcześniejszym jest wynikiem pracy w obciążających dla zdrowia warunkach.

Reasumując, w ocenie Sądu ubezpieczony nie wykazał iż posiada wymagany prawem 15-letni staż pracy w warunkach szczególnych, co oznacza brak uprawnień do żądanej emerytury i skutkuje oddaleniem odwołania.

W tym stanie rzeczy, w oparciu o przytoczone przepisy prawa i art. 477¹⁴ § 1 kpc, Sąd orzekł jak w sentencji.

(-) SSO Grażyna Łazowska